

Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA)
Per e-mail: consultaties@nba.nl.

Rotterdam, 24 oktober 2025

brNBAhr1111/BBL/MdJ

Reactie EY Accountants B.V. op consultatie update NBA-handreiking 1111 Overige opdrachten

Geachte collega,

Wij maken graag gebruik van de mogelijkheid om te reageren op de consultatie met betrekking tot de update van NBA-handreiking 1111 Overige opdrachten. Dit doen wij aan de hand van het Reactieformulier bij consultatie van NBA-handreiking 1111. Wij beginnen met een korte inleiding en eindigen met overige opmerkingen.

In zijn algemeenheid zijn wij van mening dat een openbaar accountant een opdracht die onder een standaard voor assurance-opdrachten of aan assurance verwante opdrachten *kan* uitvoeren, deze ook onder die standaard *moet* uitvoeren, geheel in lijn met de letter en de geest van de inleidende bepalingen van de Nadere voorschriften controle- en overige standaarden (NV COS). Dit wordt weliswaar onderkend¹ in de Inleiding van het Reactieformulier, maar niet in de NBA-handreiking zelf en een verwijzing naar de inleidende bepalingen van NV COS ontbreekt evenzeer.

In het geval van overige opdrachten is dan verder van belang dat voor de opdrachtgever en andere beoogd gebruikers transparant is hoe de accountant de "opdrachtgenerator" (hoofdstuk 2.2) heeft ingevuld, waarbij een bepaling naar analogie van Standaard 4400, paragraaf 21-22A de accountant aantoonbaar inzicht heeft in de doelstelling van de opdracht en erkenning of bevestiging van alle beoogd gebruikers verkrijgt om te bepalen dat de opdracht en de daarmee samenhangende werkzaamheden passend zijn bij hun doelstelling.

¹ Tweede alinea, laatste volzin: "Het uitgangspunt is het toepassen van een Standaard van de NV COS bij de uitvoering van opdrachten, echter deze zijn niet in alle gevallen mogelijk of passend."

Consultatievragen

1. Geeft de opdrachtgenerator en de toelichting daarop u voldoende handvatten om in de praktijk de aard van de opdracht te kunnen bepalen?

Ja, met de volgende kanttekeningen:

- Vermeld dat de stappen 1 tot en met 10 in die volgorde worden doorlopen en dat niet omgekeerd geredeneerd dient te worden hoe een opdracht onder de 'Overige opdrachten' gebracht kan worden.
- Bij Stap 2 ontbreekt een verdere uitleg of (diep) link naar de "5 elementen van een assurance-opdracht" in het stramien².
Ten aanzien van deze 5 elementen van een assurance-opdracht geldt dat element (a) de betrokkenheid van drie partijen (accountant, verantwoordelijke partij en beoogd gebruiker), strijdig is met de Nederlandse bepaling in paragraaf 25A van Standaard 3000A en 3000D. Onder voorwaarden kan een assurance-opdracht worden aanvaard zonder dat er sprake is van een beoogd gebruiker anders dan de verantwoordelijke partij. Per saldo zijn er derhalve eigenlijk slechts 4 van de 5 elementen relevant.
- Bij Stap 3 lijkt het voorbeeld van 'prognoses' ongelukkig gekozen (of: vanuit zuiver een 'samenstel blik'). Het is onduidelijk waarom niet bepaalde werkzaamheden en bevindingen objectief zouden kunnen worden beschreven ten aanzien van toekomstgerichte financiële informatie of het totstandkomingsproces daarvan.
- Bij Stap 9:
 - De bewering (tweede volzin) dat het doel is om met de opdrachtgever specifieke werkzaamheden overeen te komen en uit te voeren, gaat voorbij aan de Nederlandse bepaling in paragraaf 22A van Standaard 4400 die betrokkenheid van beoogd gebruikers afdwingt.
 - Paragraaf 22A is overigens relevant om te behandelen, aangezien specifiek deze paragraaf (22A) in de weg kan staan van de toepassing van Standaard 4400 op opdrachten die daarvoor overigens bijzonder geschikt zouden zijn. Paragraaf 22A kan ertoe leiden dat de accountant gedwongen uitwijkt naar "Overige opdrachten". De handreiking kan wellicht aangeven op welke wijze de erkenning, bevestiging of vergelijking geconstrueerd kan worden in lijn met de vereiste van paragraaf 22A.

2. Geeft stap 8 en de toelichting op deze vraag een voldoende duidelijk onderscheid tussen de mogelijke vrijwillige toepassing van Standaard 4410 resp. de overige opdracht?

Ja, met de kanttekening:

- Verduidelijk wat bedoeld wordt met "vrijwillige" toepassing, bijvoorbeeld door te refereren aan paragraaf 2 onder 2 en 3 van Standaard 4410 en de bijbehorende toepassingsgerichte en overige verklarende teksten die uitleggen wanneer de Standaard *kan* worden toegepast en wanneer deze *kan, aangepast waar nodig*, worden toegepast.

3. Geeft de uitwerking van overige opdrachten in hoofdstuk 3 van de handreiking u voldoende handvatten in de uitvoering van overige opdrachten in de praktijk??

Ja, met de volgende kanttekeningen:

- Ten aanzien van 3.2.4 *Opdrachtvoorwaarden*:
 - er kunnen ook andere redenen zijn om een dienstverleningsovereenkomst te sluiten, bijvoorbeeld om toegang te verkrijgen tot bepaalde informatie, ter beperking van de aansprakelijkheid of om zaken te regelen rondom het gebruik van persoonsgegevens, intellectueel eigendom e.d.
Dit is weliswaar af te leiden uit Bijlage 1, maar is niet expliciet in overweging gegeven in 3.2.4.

² <https://www.nba.nl/wet--en-regelgeving/hra/11077/11078/#elementenvaneenassuranceopdracht-74489>

- Wij stellen voor dat in de opdrachtvoorwaarden duidelijk wordt gemaakt aan de opdrachtgever hoe de accountant de opdrachtgenerator heeft ingevuld, met name het doel van de opdracht en overweging dat de opdrachtgever en beoogd gebruiker(s) geen zekerheid vragen of verwachten en dat de werkzaamheden niet zodanig zijn afgestemd dat beoogd gebruiker(s) zelf zekerheid kunnen ontlenen aan de rapportage van de accountant, zoals Standaard 4400 opdracht. Deze elementen – en meer – komen wel terug in 3.4.1 *Inhoud van de brief*, zodat er sprake lijkt van een inconsistentie tussen communicatie voorafgaand aan de opdracht en de rapportage.
- Het is in dit kader opmerkelijk dat er naar analogie van paragraaf 22A van Standaard 4400 niet expliciet wordt gevraagd van de accountant om de doelstelling en verwachtingen van beoogd gebruikers expliciet te evalueren.
- Ten aanzien van 3.3 *Uitvoering*:
 - Indien een 'overige opdracht' leidt tot een (schriftelijke) rapportage van de accountant, waaronder een aanbiedingsbrief of e-mail danwel de stempel van de accountant waaruit de betrokkenheid van de accountant blijkt, is het wenselijk dat de accountant bij het uitvoeren van een dergelijk opdracht zoveel mogelijk aansluiting zoekt bij de dichtbijstaande Standaard.
 - 3.
 - Indien van toepassing, vermeld bij 3.3.5 *Documentatie* ook 'archivering' (bewaartermijn).

4. Geven de drie uitgewerkte voorbeelden van overige opdrachten in paragraaf 4.2, 4.3 en 4.4 van de handreiking u voldoende handvatten voor de uitvoering van overige opdrachten in de praktijk?

Ja, met de volgende kanttekeningen:

- Het voorbeeld 4.2 Omzetopgave is een prima kandidaat om uit te voeren onder Standaard 4400 (of 4410). Alleen al het feit dat "iets" van de accountant gevraagd wordt op het vlak van historische financiële informatie duidt al op gevraagde of verwachte assurance. Het doel en de werkzaamheden zijn op zich ook duidelijk geschetst: het aansluiten van de netto-omzet op de jaarrekening. Het is niet te begrijpen waarom dit is uitgewerkt als een voorbeeld van een overige opdracht in plaats van als een waarschuwing om dit niet als een overige opdracht te accepteren.
- In vergelijking met voorbeeld 4.2 is voorbeeld 4.3 veel explicieter onder 'Wat is de aard van de opdracht' over de mogelijkheden om de opdracht uit te voeren onder een Standaard (NV COS).

5. Mist u in paragraaf 4.5 voorbeelden van in de praktijk veelvoorkomende overige opdrachten?

Nee. Wel hebben wij de volgende kanttekeningen:

- Het voorbeeld in 4.5.4 *Know Your Customer* hoort omwille van de consistentie met de FAQ's Rol accountants bij cliëntonderzoek banken in kader van Wwft in de NBA-handreiking, maar lijkt onvolledig (UBO, Organisatiestructuur en Herkomst vermogensbestanddelen). Wij vinden dat deze gegevensuitwisseling tussen twee Wwft-instellingen van verschillende rang op gespannen voet staat met Nederlands recht, ook al is deze gegevensuitwisseling eenzijdig.
- In 4.5 ontbreekt (de verwijzing naar) de Nadere aanwijzingen ten behoeve van beheersverificaties bij Interreg programma's 2021-2027 voor NBA leden⁴. Op deze opdrachten en de samenvattende rapportage zijn de NV COS niet van toepassing (overige opdrachten).
- Het is onduidelijk in hoeverre het tweede voorbeeld (Duurzaamheidsinformatie) van 4.5.8 een voorbeeld van een *opdracht* is in plaats van voorbeelden van *gegevens* die kunnen bijdragen aan duurzaamheidsinformatie. De rol van de accountant, anders dan "verstrekken" is onduidelijk. Het voorbeeld sluit af met "Dergelijke informatie kwalificeert als een *overige opdracht*".

³ Bijvoorbeeld bij het voorbeeld Een prognose voor administratieve doeleinden, kan verwacht worden dat de werkzaamheden uit Standaard 3400, naar analogie en waar nodig aangepast, gevolgd worden.

⁴ <https://www.nba.nl/wet--en-regelgeving/controleprotocollen/europese-subsidies/interreg-programma/>

Overige opmerkingen

In de Inleiding van het Reactieformulier is de volgende bewering opgenomen: "Mkb-accountants hebben in hun praktijk geregeld ook te maken met opdrachten die buiten de Standaarden van de Nadere voorschriften controle- en overige standaarden (NV COS) vallen (zogenaamde 'overige opdrachten')."
Wij merken op dat een onderbouwing van deze bewering verder niet gegeven is en dat wellicht een onderscheid tussen openbaar accountant en accountant in business wellicht meer voor de hand ligt.

Hoogachtend,
EY Accountants B.V.

drs. G. van Blijderveen RA